

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Criza. — Un răspuns. — Exportul nostru de animale. Venitul național al României. — Situația. — *Cronica*: Problema datorilor publice. Noul cod de comerț. Plata creanțelor furnizorilor C. F. R.

Criza. *)

Ca răspuns la o anchetă.

1. Este criză economică mondială?

Din știrile ziarelor, din discursurile ocazionale ale conducătorilor statelor și din studiile economiștilor, trebuie să admitem, că criza economică este într'adevăr **mondială**. (Am putea exclude de aici eventual Rusia sovietică, de unde nu avem știri precise, sau avem informațiuni contradictorii, precum și unele gesturi reale, ca „dumpingul rusesc”, cari — acestea — ar vrea să fie dovezi, că în țările „bolșevice” nu este criză).

2. Prin ce se constată criza economică mondială?

Prin supraproducție de bunuri și subconsumație, deci o producție, ce nu-și găsește valorificarea.

Prin șomaj industrial, agricol și intelectual.

Prin excesivitate fiscală insuportabilă de cătră contribuabili.

Prin bugete de stat deficitare.

Prin nemulțumirea generală de ordine materială și morală. (Bogații își tem avutul, săracii flămânzesc. Nesiguranța generală cu tendințe spre mișcări populare și complicațiuni internaționale).

*) Redacțiunea nu se indentifică întru toate cu părerele expuse de autor în acest articol.

3. Cum se explică această criză economică mondială? Cine, sau ce a provocat-o și o alimentează?

Începem prin a răspunde la ultima întrebare. Au provocat-o: distrugerile materiale și mai ales morale ale marelui războiu mondial, distrugerii până azi în cea mai mai parte — necompensate (neîndreptate). Să nu ne lăsăm înșelați de aparențe! **Tot, sau aproape tot** ce s'a reconstruit până azi din cele distruse de războiu, s'a construit **pe nisip** — în cele morale — și dintr'un **prisos imaginar**, în cele materiale, adecă stricând ici și dregând dincolo.

Sau, dacă chiar vrem să căutăm mai în adânc cauzele crizei actuale, vom spune, că mare parte din acestea au existat și înainte de războiul mondial din 1914—18: adunate — unele din ele — în văzul tuturor, sau ascunse — altele — de ochii multimilor. Față de începuturile și motivele dinainte de războiu ale crizei, distrugerile de tot felul ale războiului mondial pot fi văzute, în parte, și numai ca urmări fatale ale acelor, deci ca semne vădite și neîndoioase ale unui rău existent de mai de mult.

Dintre toate aceste motive ale crizei economice mondiale, noi vom insista aci numai asupra unuia și anume, asupra celui mai de seamă, după părerea noastră, cu totul, dacă nu singurul remarcabil.

Acest mare rău al vieții economice de azi, motivul, ascuns de ochii celor mulți, al **tuturor erizelor economice** de până acum, îl vedem noi în **sistemele valutare** de azi.

Valutele actuale (toate!) sunt ceva **arbitrar: antieconomice și chiar antiști-**

infiice, ele ne-având o rațională legătură cu situația generală a prețurilor diferitelor produse ale pământului și ale muncii omenești, deci cu viața noastră de toate zilele. Ele — valutele de azi —, ca măsură de schimb a bunurilor și muncii omenești, sunt decretate **arbitrar** și legate prin convențiuni și legi antieconomice de un singur articol de producție și încă de unul dintre cele mai rare și, mai ales, mai puțin necesar vieții de toate zilele, de: **aur**.

De ce, aceasta? Se cunosc motivările acestea (e metal nobil, rar, se poate conserva ușor, etc., etc.) așa încât nu mai insistăm. Dar, repetăm, care este raționamentul **economic** în alegerea tocmai a aurului ca bază și garanție a actualelor sisteme valutare? De ce circulațiunea de bani — cantitativ — să fie condiționată tocmai de **cantitatea** aurului depozitat în pivnițele marilor bănci de emisiune? Poate pentru că e mai comod așa? Se poate, dar aceasta nu e nici pe departe un **principiu de economie politică**.

De ce să fie făcută pendinte răsplata și rezultatele muncii omului și darurile naturei, de întâmplarea că într'un an, sau într'un șir de ani, se scoate din adâncul pământului mai mult sau mai puțin aur?

De ce prețul pâinii săracului să fie legat în mod atât de stupid de producția de aur și nu, de exemplu, de aceea a grâului?

Ce înțeles mai are cultivarea spiritului de economie (asigurări de viață și rente etc.), când puterea de cumpărare a banilor de azi oscilează după întâmplarea gășirei de aur mai mult, sau mai puțin, în minele de aur?

Cine și pe ce considerente **economice** are să fixeze de exemplu în România întregită: **Cantitatea de bani** (circulația fiduciară) **necesară actualmente** în suma de **chiar 18** (optsprezece) **miliarde**, și nu mai mult, sau mai puțin? Este la baza acestui calcul vreun raționament cu adevărat **național-economic**? **Nu!** Este numai o lege a emisiunii (întregită, adăugită și poate cârpiță!), care cere ca emisiunea de bani să nu întreaacă un anumit **plafon**, stabilit arbitrar prin acoperirea, într'o anumită proporție, cu aurul aflător în mâinile Băncii noastre de emisiune. O absurditate! Și situația aceasta imposibilă,

antieconomică și stupidă o prezintă toate sistemele valutare de azi și din trecut, fie ele de aur, argint, sau de hârtie!

Cantitatea banilor din circulațiune — ca mijloc de schimb și măsurător de valori — ar trebui să fie stabilită după valoarea bunurilor aflate în circulațiune — a tuturor bunurilor necesare traiului și progresului omenească, și nu numai a unui singur articol de producție, ori care ar fi acela (deci să crească și să se reducă odată și în proporția bunurilor). Aceasta ar fi ceva rațional și astfel s'ar ajunge la așa numita **valută absolută**.

Dar să lăsăm deocamdată, această de altfel foarte simpatică teorie, a valutei, care nu e a noastră și nu e nici nouă. Lumea grăbită și aiurită de azi este mai puțin pregătită și mai puțin decât oricând, în stare să se gândească la o asemenea **revoluționare** a sistemelor valutare actuale arbitrare, deși toată această lume trebuie să constate, împreună cu noi, falimentul lamentabil, pe toată linia, al acelor. (Câte și cari Bănci de emisiune plăteau de exemplu în cursul războiului mondial — și chiar azi! — **aur** contra biletelor emise de ele cu acest legământ?).

Să vedem totuși, dacă nu cumva se pot scoate, din cele de mai sus, oarecari indicațiuni de folos pentru combaterea crizei economice actuale dela noi.

În România noastră **criza** de acum este foarte complicată. Este mai mare și mai acută criza **morală**, decât cea propriu zis materială. Nu mai este **siguranță** în nimic și deci nu mai este **încădare**. Ușurătate de concepții și de înțelegere la **toate administrațiile publice** și la multe chiar din cele private. **Justiția Țării**, schiopătează, sau e legată de mâni și de picioare prin legi pripite și contradictorii. Autoritatea a dispărut aproape peste tot, unde-i era locul. Peste tot **amânări** — în cazul cel mai bun — sau intervențiuni **plătite** de a nu se servi dreptatea și nevoile celor mulți și.... săraci (era să zic: „proști“!). Aceasta de sus până jos, aproape fără excepție. Trăim într'un fel de **provizorat**, care ne-a făcut pe unii sceptici și nepăsători, de ce va fi mâine, iar pe alții aventurieri și gata la orice, fără orice scrupul.

De altă parte, în cele materiale — și este paradoxal și aproape inexplicabil,

nu? — avem în țară tot ce ne trebuie pentru traiul de toate zilele, ba chiar peste trebuințele proprii. Chiar și **BANI** „ghiață“, cari stau, fără o întrebuințare rațională, adunați grămadă în cassele de fier ale băncilor și prin cassetele particularilor.

Este și aceea adevărat, că mare parte din locuitorii țării — producenți de tot felul și salariați — sunt apăsați de *mari datorii, de impozite excesive și de dobânzi* aproape insuportabile, cari paralizează rezultatele muncii și descurajează clasele producătoare și muncitoare de tot felul.

Dintre toate manifestațiunile crizei generale (nu-i mai zic economică, intenționat!) ce ne bântuie, observăm că opinia noastră publică — ziare, ministere, corporațiuni noi și vechi etc. — este preocupată, în timpul din urmă aproape exclusiv de aceste **datorii** și în special de **sarcinile ipotecare** ale agricultorilor. Se caută soluții pentru **degrevarea** proprietăților rurale și pare a se crede, că, odată această soluție găsită și aplicată, criza va dispărea ca prin farmec. Nu se ține seamă — lucru aproape firesc în zăpăceala noastră de azi! — dacă **toate** acele sarcini au la bază aceleași împrejurări, în cari s'au produs, sau dacă unele din acelea s'au produs prin vina vădită a respectivilor debitori: ușurătate, sau chiar speculațiuni nepermise. Se cere pur și simplu „**ștergerea**“ datoriilor, sau măcar reducerea lor la cotă — zice-se — suportabilă, care să nu facă iluzorie rentabilitatea proprietății respective.

Dar cum? Că **bani** firește! Dar de unde bani? Străinătatea nu ne dă, neavând, bagseamă încredere în noi și în legile noastre! Atunci? „Să mai lase“ ceva băncile creditoare și particularii, cari din economiile lor au strâns „bani albi pentru zile negre“ și i-au împrumutat, până una-alta, celor cari li i-au cerut cu împrumut. Asta o cer, mi-se pare, „**Ligile**“ contra cametei și ale ipotecajilor! Bine! Dar cam cât ar trebui „să mai lase“ acei creditori (bănci și particulari)? Cât mai mult, firește! De aici urmarea, poate tristă, dar inevitabilă, că multe bănci mari și mici — dacă nu chiar toate — trebuie sacrificate și odată cu ele mulți-mulți **neipotecați**, cari au avut imprudența de a face economii și a trăi ponderat și rațional!

Nu mai trebuie, cred, să accentuiez, că o asemenea soluție este nu numai imorală, ci desigur și imposibilă.

Iată, în schimb, soluția noastră, în cele de mai jos. Ea li se va părea multora cam... sui generis, cam exotica, dar nu vedem alta mai sigură de rezultat.

Doi trei ani un fel de dictatură politică drastică, dar conștientă pentru:

a) Delăturarea bugetivorilor, administratori ai banului public, mari și mici: **nepricepuți sau necinștiți**, de până acum;

b) Regenerarea Justiției Țării;

c) Revizuirea gestiunilor bugetare ale Statului dela războiu încoace și stabilirea răspunderilor **materiale** pentru risipirea cu **rea-credință** a banului public și **prin fraudă**; cu restituire — de unde va mai fi posibil — a sumelor deturnate sau conștient **rău** întrebuințate;

d) Introducerea muncii forțate și legitimații de muncă.

Cele de mai sus: ca program pe cei 2-3 ani și enunțate în mod public pentru ridicarea și menținerea moralului în poporul muncitor — ipotecat, sau nu!

Pentru imediată soluționare a degrevărilor: spargerea stupidului plafon de emisiune al Băncii Naționale a României și emisiune nouă de bani pentru degrevarea debitorilor ipotecați dela sate și orașe — a celor vrednici de ajutor — luând banca în ipotecă (fără taxe!) moșiile și casele aflătoare azi grevate la bănci și la particulari.

Dacă pentru aceste măsuri de luat **imediat** ar sta în cale Legile existente, să se facă altele, în locul acestora potrivite nevoilor de azi. Credem că nici dl Rist nu se va împotrivi.

Și acum ultima întrebare cu răspunsul ei!

Cine să facă acel „fel de dictatură“?

Regele! Cu Armata Țării, cu cei 72 de prefecți de județe și cu 10 consilieri tehnici specialiști — li se poate zice și „**ministrii**“! — cari — toți — să fie dela început lămurii de către Majestatea Sa Regele Carol al II-lea — Cel așteptat de toată suflarea românească, ca un **mântuitor** — asupra noștrii **Răspundere**.

Un răspuns.

„Patria“ din Cluj, care în avântul ei tineresc, uneori prea tineresc, pretinde ca toată lumea să vază și să judece lucrurile și evenimentele din țară prin prisma îngustă a ochilarilor stăpânilor ei, ne-a adus în numărul dela 4 crt. o învinuire.

Afirmă că oficiosul „Solidarității“, adică „Revista Economică“ ar fi ajuns în slujba acaparării liberale și ar apăra potlogăritele inginerului Motăș!

Ce s'a întâmplat?

Am înregistrat într'un număr al revistei noastre, după ziarele din capitală, știrea că înalta Curte de Casație, a declarat neconstituțională art. 6 și 24 din Legea Gazului Metan, aduse de guvernul actual, în baza cărora Societatea de Gaz Metan a fost deposedată de bunurile sale și despăgubită după norme arbitrare.

Ne-am exprimat totodată părerea, că supremul nostru for judiciar a făcut un act de dreptate, când a repus Societatea Națională de Gaz Metan în drepturile ei câștigate și a decis să-și reprimească bunurile confiscate.

Asemenea am publicat, fără comentariu, apelul lansat de Societatea de Gaz Metan, către acționari, să nu-și înstrăineze acțiunile.

Afât și nimic altceva!

De când, în țara noastră, este oprit a avea alte păreri de cât ale guvernărilor și să iai în apărare o cauză dreaptă — după părerea ta și a opiniei publice neîntunecată în judecata sa de considerații de partid?

Prea mergeți departe d-lor dela „Patria“.

Dealtfel, de ce vă răfuți și rășboiți cu noi și nu cu înalta Curte de Casație, care a pronunțat sentința buclucașă?

Exportul nostru de animale.

Creșterea de animale se practică în provincia noastră pe o scară întinsă. Valorizarea acestei producțiuni, mai ales în criza agricolă declarată, are o importanță economică națională. Cum avem o supraproducție în această ramură, trebuie să ne asigurăm de bușee permanente și sigure la export. Ori acest export până aci a fost expus unei sumedenii întregi de influințe externe, cari a influențat foarte nefavorabil producția. Concurența altor țări (Polonia, Ungaria, Jugoslavia, Spania

și Olanda) am simțit-o dureros pe piețele Vienei, Praga, Moravska—Ostrava, etc. Afară de aceea lipsă a unor convențiuni veterinare cu statele prin care și unde era îndreptat exportul nostru, a creiat dificultăți foarte serioase exportului nostru pentru că prea adeseori ne este dat să auzim, că s'a oprit intrarea animalelor noastre pe cutare piață străină. Da fi având și serviciul nostru veterinar defectele lui, este lipsit și exportul nostru de o organizare și îndrumare serioasă, dar multe restricțiuni ce ni le face streinătatea au la bază șicane premeditate, — pe cari oficialitatea noastră nu le-a putut înlătura. În plus în afaceri de export de animale s'au lansat multe elemente nepregătite, nepricepute și lipsite de capital.

Toate aceste împrejurări s'au repercutat asupra producției. Măsura contingentării luate de guvernul austriac, — prin care se limitează importul austriac de animale și carne, din diferite țări, — la o mărime, care e fixată de exemplu pentru România, sub capacitatea noastră de export, a atras atențiunea guvernului nostru, care prin Legea organizării exportului nostru de animale și carne și înființarea sindicatelor exportatorilor, a înțeles să vină într'ajutorul producției și a exportului de animale și carne. În sindicate sunt întruniți: exportatorii cu îngrășătorii și crescătorii de animale pentru a raționaliza valorizarea acestora.

Prin această măsură, — sindicatele se organizează tocmai acum, — pare a se fi rezolvit partea internă a problemei. Cea externă rămâne a fi o pacoste și pentru viitor, — câtă vreme nu se organizează mai temeinic exportul de carne și derivate, — mai rațional și mai rentabil, decât cel de animale vii, — și până nu se reorganizează serviciul nostru veterinar, și nu vom fi încheiat convenții veterinare, pentru a nu fi tratați ca o țară necivilizată.

Această problemă este prin excelență o problemă ardeleană-bănățeană; noi avem datoria de a ne ocupa serios de ea solicitând, rezolvirea ei temeinic. Dintre studiile, ce s'au făcut din partea noastră, cu privire la această chestiune, remarcăm pe cel al dlui Tiberiu Cristea, și memoriile unor Camere de comerț de

dincoace de Carpați. Găsim că toate chestiunile, în legătură cu problema exportului nostru de animale trebuie discutată cât mai larg, pentru ca să se găsească soluțiile cele mai bune și practice, căci boala generală de care suferim, e că nu ne știm „pune în valoare produsele muncii noastre“.

Venitul național al României.

Serviciile. Anuitatea datorii publice. Comerțul exterior. Concluziuni.

Studiul dlui *Dem. N. Iordan*.

Serviciile domestice.

Sunt de două feluri: a) serviciile domestice plătite, cum ar fi servitorii, hotelurile, restaurantele etc.... b) serviciile domestice prestate fără plată, adică serviciile prestate de gospodine în menaj, cari reprezintă o valoare însemnată deși imposibilă de evaluat.

Evaluarea acestor două feluri de servicii s'a făcut pe bază de calcul teoretic. O bună parte din valoarea acestor servicii, în special valoarea serviciilor din prima categorie (serviciile domestice plătite, servitorii, hotelurile, restaurantele, etc.), intră în calculul prețului de cost al producției. Separarea acestor servicii de valoarea, pe cari o reprezintă serviciile cari nu intră în calculul prețului de cost al producției, este un lucru extrem de anevoios și chiar imposibil în cazul de față, deoarece nu există date statistice.

Pentru acest motiv s'a recurs la o evaluare pe bază de calcul teoretic, întrebându-se cifrele din statistica foarte puțin precisă asupra locuitorilor țării.

În felul acesta, având în vedere numărul locuitorilor (17,900.000 după datele din anul 1928) și presupunând, că ar exista un număr de vreo 800.000 gospodine, cari să se ocupe de menaj, mai departe, evaluând serviciile multiple prestate de aceste gospodine cu minima și neînsemnata sumă de Lei 5000 anual, vom ajunge la o valoare totală de Lei 4,000.000, cu care s'ar urca venitul nostru național, după urma muncii domestice, desfășurată de gospodinele, cari se ocupă de menaj.

Tot în acest fel, după aceeași metodă a evaluării pe bază de calcul teoretic, se procedează și cu aflarea valorii, pe care o reprezintă serviciile prestate de servitori particulari (nu de întreprinderi economice). Aceștia, după o socoteală rotundă, ar întruni, cel puțin, numărul de 80.000. Socotind un salariu de Lei 10.000, pe cap

de servitor (salariu mediu), vom ajunge la o valoare egală cu 800 milioane.

Suma aceasta de 800 milioane, care reprezintă valoarea serviciilor prestate de servitori, pare la prima vedere cam exagerată, întrucât cifra serviciilor profesionale nu se ridică la mai mult de Lei 1.000 milioane (un miliard). Totuși suma e cât se poate de exactă, iar dacă valoarea serviciilor profesionale este pe hârtie numai de Lei 1 miliard, aceasta se datorează evaziunii fiscale.

În ceea ce privește valoarea, pe care o reprezintă pentru venitul național serviciile hotelurilor, restaurantelor, spitalelor etc., acestea, în lipsă de cele mai elementare date de statistică, nu pot fi evaluate și deci această valoare a fost definitiv și complet părăsită până la facerea unei statistici și în această privință.

Serviciile profesioniștilor liberi.

Din această categorie vom exclude dela început pe ingineri, arhitecți, al căror venit este cuprins în producția industrială, precum și pe ceilalți profesioniști liberi, cari primesc salarii și onorarii dela întreprinderi comerciale, industriale, bancare etc. Nici profesioniștii liberi, cari sunt în serviciul instituțiilor publice nu intră în această categorie.

Prin urmare se vor lua în considerare numai veniturile medicilor, ale avocaților, profesorilor particulari (meditatori), artiștilor, ziaristilor, etc.

Pentru aceștia din urmă statistica impozitelor directe arată pe anul 1926 un venit impozabil de Lei 697 milioane, în anul 1927 de Lei 938 mil, iar în anul 1928 un venit impozabil de Lei 851 milioane.

La această categorie $\frac{1}{3}$ din veniturile brute sunt scutite de impozit, fiind ocazionate de exercitarea profesiei lor.

Aci evaziunea fiscală joacă un rol foarte important, întrunind un procent dintre cele mai mari.

Dl Iordan consideră, totuși, ca exacte datele fiscului, adăugând încă, 50% din acest venit (cheltuielile), adică Lei 1045 milioane pentru anul 1926, Lei 1407 milioane pentru anul 1927 și Lei 1277 milioane pentru anul 1928.

Având în vedere, că fiscul înglobează în categoria profesioniștilor liberi și pe meseriași, dl Iordan ia venitul impozabil constatat de fisc drept venitul net al acestei clase de producători (croitori, cismari, pălărieri, fierari etc.), care se cifrează pentru anul 1926 la 2201 milioane, pentru anul 1927 la 2504 milioane, iar pentru anul 1928 la 2974 milioane Lei.

Dom avea deci următorul tablou:

	(In milioane Lei)		
	1926	1927	1928
Servicii profesionale	697	938	851
50% din venitul impozabil	348	469	426
Serviciile meseriaşilor	2.201	2.504	2.974
Total	3.246	3.911	4.251

Serviciile publice.

Evaluarea acestor servicii este deasemenea foarte anevoioasă. Din această evaluare ar trebui excluse veniturile funcţionarilor, angajaţilor etc., cari sunt întrebuiţi la întreprinderile economice ale statului, deoarece veniturile lor sub orice formă, sunt înglobate în valoarea producţiunii respectivelor întreprinderi.

Toate celelalte servicii, ale profesorilor, învăţătorilor, funcţionarilor de administraţie, medicilor comunali etc., vor trebui negreşit luate în considerare.

Valoarea serviciilor prestate de stat sunt egale, după King, cu totalitatea bugetului, adică cu sumele necesare pentru întreţinerea organismului Statului.

Dintre veniturile statului (impozite directe, indirecte) unele intră în costul producţiunii şi deci, au fost înregistrate până acum, altele nu intră în costul producţiunii şi deci, urmează să fie înregistrate acum.

Impozitul pe salariu bunăoară, chiar dacă nu e plătit direct de întreprinderi (intrând în preţul de cost) intră în mod indirect în valoarea producţiunii prin faptul, că salariile plătite personalului n'ar fi la nivelul lor actual, dacă nu s'ar percepe acest impozit.

Acelaş lucru se poate spune şi despre serviciile comerciale şi bancare (impozitul pe venit din comerţ etc.) şi despre serviciile profesionale.

În schimb impozitul pe venitul global, care este un impozit eminentamente personal, e perceput asupra venitului realizat de contribuabili (persoane fizice) după ce s'a terminat procesul de producţiune (bunuri sau servicii), neputând deci fi înglobat în aceeaşi măsură în valoarea produselor.

Tot asemenea este şi cu impozitul pe valorile mobiliare. Acest fel de impozit se clasează în grupa în care intră şi impozitul pe venitul global.

Dintre impozitele indirecte se vor considera mai de aproape taxele vamale, impozitul pe spectacole şi impozitele pe consumaţiune. Aceste impozite nu au fost înglobate în valoarea producţiunii naţionale.

Taxele vamale de export revin fiscoşului sub formă de venit, care n'a fost înregistrat încă.

La taxele vamale de import sunt de făcut următoarele distincţiuni:

a) Taxele, ce lovesc produsele ce figurează ca materii prime, sau unele în producţiia industrială sau în agricultură;

b) Taxele asupra produselor, ce intră direct în consumaţiune.

Impozitul pe spectacole, fiind perceput în momentul consumaţiunii unor servicii, rămâne în afară de procesul de producţiune.

Impozitele pe alcool şi pe articolele de consumaţiune curentă nu intră în valoarea producţiunii industriale, deoarece ele lovesc produsele după ce părăsesc locul de producţie, unde au fost înregistrate la preţul lor de cost, fără taxe.

Monopolurile nu au fost integrate în valoarea producţiunii.

O altă categorie de venituri sunt veniturile ministerelor. Dintre acestea numai unele măjorează valoarea producţiunii. Astfel sunt: impozitul minier, taxele pe măsuri şi greutate, verificări de cazane, taxe de control, cheiaj etc.

Am încercat, aşadar, a scoate în evidenţă, cari venituri ale statului sunt înglobate în producţiunea de bunuri şi servicii.

Acestea s'ar cifra prin urmare, la:

7.779 milioane în 1926

10.984 „ „ 1927

10.531 „ „ 1928.

Impozitele ce sunt cuprinse în valoarea producţiunii:

(In milioane Lei).

	1926	1927	1928
Impozite directe (total)	4.900,9	7.499,8	7.553,6
Impozite indir (cifra de afaceri)	1.636,7	2.129,6	1.516,6
Timbru şi înregistrare	2.569,4	3.217,7	3.458,5
Diverse taxe (imp. miniere, taxe de control etc.)	237,2	382,4	350,3
Scăderi	9.394,2	13.229,5	12.889,0
Taxe pe succesiuni, donaţiuni şi echivalent	392,6	364,	325,2
Impozit global	532,4	963,9	1.109,
Impozit pe valori mobiliare	648,7	877,4	890,
Amenzi, taxe militare etc.	21,7	39,	33,
Total scăderi	1.615,4	2.244,3	2.317,2

Impozite ce sunt cuprinse în valoarea producţiunii 7.778,8 10.984,2 10.531,8

De lordan spre deosebire de King, crede, că valoarea netă a serviciilor publice nu este egală cu bugetul total al statului (comune şi judeţe), ci numai cu cheltuelile de personal din bugetul statului. Prin aceasta Dsa adoptează metoda personală pentru evaluarea serviciilor statului (stabilirea venitului bănesc al funcţionarilor).

Cheltuelile de material (Furnituri de birou, clădiri, echipamente militare etc.) fac parte integrantă din producţiunea de bunuri. A socoti ser-

viciile la valoarea integrală a bugetului ar însemna să comitem o dublă înregistrare, care ar fi egală cu cheltuielile de materiale din bugetul statului.

	(In milioane Lei)		
	1926	1927	1928
Cheltuieli Personal	7.571	11.414	13.774
„ Material	15.950	20.273	22.476
Bugetul total	23.521	31.687	36.250

După acest mod de a vedea impozitele cuprinse în valoarea producției de bunuri și servicii ar fi egale cu cheltuielile de personal (venitul net).

Anuitatea datoriei publice și particulare.

Tot ceea ce s'a înșirat până la acest capitol nu constituie un ce absolut și mai ales nu constituie un ce definitiv. Sumele arătate până aci sunt numai sume relative. Ar trebui după expresiunea dlui lordan, să sperăm o serie de reduceri și anume:

1. Anuitatea datoriei publice externe;
2. Dividendul capitalului străin;
3. Dobânda creditelor străine.

Referitor la acest din urmă punct (Dobânda creditelor străine) dl Adolf Wagner crede că ar trebui luat în considerație și traficul voiajorilor, și anume diferența între sumele cheltuite de naționali în străinătate și cele cheltuite de străini în țară.

La acestea dl lordan face următoarele obiecțiuni:

„Conceptia e eronată, deoarece neglijează faptul că această mișcare de bani nu are loc fără echivalent în natură. În măsură în care străinii cheltuiesc o anumită sumă de bani, se sustrage consumațiunii interne (deci se micșorează venitul național) contravaloarea lor în bunuri“.

„Valoarea acestor bunuri a fost deja înglobată în venitul național (calculat după metoda reală).

Ar însemna deci să se facă o dublă înregistrare dacă s'ar trece atât produsele în forma lor naturală, cât și valoarea în bani a excedentului de bunuri consumate de streini.

În ce privește celelalte posturi pasive ale bilanței plăților (serviciile numai) ar trebui luate în considerație primele plătite reasigurătorilor de către societățile de asigurare. Exportațiunile de capital propriu zise (retragerile sau achitarea integrală a datorilor) nu interesează din punctul de vedere al veniturii național“.

Valoarea, pe care o reprezintă anuitatea datoriei publice externe a fost pentru anul 1926 Lei 4.454.000.000, pentru anul 1927 Lei 5.756.000.000, iar pentru anul 1928 Lei 5.815.000.000.

Determinarea dividendelor și a dobânzilor nu este tot atât de ușoară. Dl lordan a extras

unele date din „Statistica minieră a României“, în cece privește proporția în care se află capitalul străin la societățile miniere din România. S'a stabilit următorul tablou:

	(In milioane Lei)			
Anii	Cap. total	Cap. străin	%	Cap. soc. ind. Total
1926	11.199	5.423	48	24.819
1927	10.981	5.651	51	27.893
1928	11.731	6.381	54	29.963

Conform acestui tablou capitalul străin atinge o proporție de 55% din întreg capitalul întreprins în întreprinderile de mine, dar nu mai mult de atât.

Acest procent de 55% a fost considerat de dl lordan ca exact și pentru celelalte întreprinderi, deci Dsa a emis ipoteza (cum să-i spunem altfel: calculul făcut de dl lordan în aceasta direcție se bazează doar pe presupuneri, pentru că date precise nu a putut scoate la lumină din cauza lipsei de date statistice), că și la acestea partea capitalului străin este egală cu cota parte, cu care acesta participă la întreprinderile miniere. Luând în considerare și tantiemele, acest procent a fost majorat la 60%.

Pe baza acestui procent de participare al capitalului străin, s'a făcut calculul din care să reiasă sumele plătite străinătății sub formă de dividende și tantieme.

Astfel s'a ajuns a se constata, că pe anul 1926 s'au plătit Lei 2571 milioane, pe anul 1927 Lei 2347 mil., iar pe anul 1928 Lei 2877 milioane.

Dobânda creditorilor și anuitatea datoriei private după bilanța dlui Eug. Lotru ar atinge cifra de Lei 4150 milioane în anul 1926, Lei 5000 milioane în anul 1927 și Lei 5100 milioane în anul 1928. Aceste cifre însă sunt exagerate. Tabloul privitor la acest capitol, ar îmbrăca, după dl lordan următoarele proporții:

	(In milioane Lei)		
	1926	1927	1928
a) Anuitatea dat. publice	4.454	5.756	5.815
b) Divid. capitalului străin	2.571	2.347	2.876
c) Dobânda datoriei private	2.615	2.743	2.904
d) Primele Soc. de asig.	150	150	150
Total	9.790	10.996	11.745

Comerțul exterior.

Wilhelm Winkler spune, că comerțul exterior poate avea un efect pozitiv sau negativ asupra veniturii național.

Bunurile, cari sunt scoase din țară pe calea exportului micșorează cantitatea de bunuri disponibile pentru consumul intern.

larăși, bunurile, cari sunt introduse în țară pe cale de import fac să crească valoarea totală a venitului național.

Pentru a face o socoteală luând în considerare aceste două ar trebui să subtragem din venitul național suma bunurilor exportate și să adăugăm suma valorii bunurilor importate, sau, mai bine, să adăugăm sau să subtragem diferența dintre aceste două, după cum această diferență e pozitivă sau negativă.

Decât, trebuie să ținem seama de contraprestația străinătății în cazul exportului. Cu această contraprestațiune noi putem achita o parte din datoriile noastre.

Iarăși în caz de import trebuie să ținem seama de angajamentele, pe cari le luăm pentru contra-valoarea, pe care o reprezintă bunurile importate.

Într'un articol viitor vom vedea ce fel de concluziuni trage dl Dem. N. Iordan din întreg studiul dsale.

Situația.

Zi cu zi tot mai mult suntem siliți să observăm cum toate averile atât publice, cât și particulare se macină încet însă sigur. Factorii cu caracter internațional, independenți de voința noastră contribuie la aceasta.

Nimeni nu poate să-și ajute de loc fie acela agricultor, comerciant, industriaș, proprietar, sau chiar rentier.

Nu ai parale și vrei să te împrumuți la vre-o bancă, și se cere o astfel de acoperire, și se pun astfel de condiții pe cari foarte puțini le pot presta.

Cauți bani la particulari și-i dai, ce-i drept cu 16% dar îți pune în vedere, că trebuie să-i dai ipotecă bună, că ai să suporti toate taxele și spesele și anume: 2% comision, 2% avocat, 1,6% taxă de întabulare, cca. 4% impozite, în total pe lângă 16%, cel puțin încă 10%. Da să zică ce-i mai ești bani ce-i poți căpăta sunt cu 26%.

Ai bani gata, banca de primul ordin îți dă pe ei 6%. Banca de a treia mână cu un picior întotdeauna în groapă îți dă 12%, iar particularii, dela cari încassarea banilor este chestie de noroc, chiar dacă ești întabulat, plătesc 16—18%. Plasezi bani la l-ul loc, nu câștigi aproape nimic, dai bani în mâni slabe — râvnind la un câștig mai bun, riști să pierzi și capitalul și dobânda.

În astfel de împrejurări este o adevărată enigmă plasarea de capital.

În astfel de împrejurări despre operațiuni de bancă nici vorbă nu mai poate fi. Orice încercare de a face vre-o încercare de noroc sau plasament este pagubă sigură.

Privind cota bursei, din cursurile extrem de scăzute putem face constatarea, că hârtii serioase, cari aduc dela 8—15% dividend nu mai prezintă publicului nici un interes.

Decadența elementelor, cari se ocupă cu negocierea în bursă de altfel este cea mai bună oglindă a stărei ei. În decurs de un an, din 18 agenți oficiali au mai rămas 9, iar remizierii, cari au mai rămas, tânjesc în adevăratul înțeles al cuvântului.

Piața devizelor este încordată. Nici nu am intrat încă în iarnă — perioada stagnării exportului — și lirele sterline sunt foarte rare, iar celelalte devize foarte urcate.

București.

Remizier.

CRONICA.

Problema datoriilor agricole. Precum anunță ziarele din capitală, în o consfătuire a miniștrilor: M. Popovici, V. Madgearu, M. Manolescu, I. Mihalache, G. Iunian și V. Nițescu prezidată de dl Gh. Mironescu, prim-ministru și finută Marția trecută, a fost adoptat proiectul dlui M. Popoviciu, referitor la aranjarea datoriilor agricole.

Se anunță mai departe, că în timp apropiat, se va încheia un împrumut extern de Lei 200 milioane, sumă pe care o pune la dispoziția băncilor particulare din țară „Banque d'acceptation“ din Paris.

Scopul este ca băncile noastre particulare să poată aproba agricultorilor împrumuturi ieftine pe gaj de cereale.

Băncile luate în combinațiune vor primi împrumutul cu 5% pe 3 luni, cu facultatea de a prolongi pe alte de două ori câte 3 luni, total deci pe 9 luni.

Noul cod de comerț. Consiliul legislativ a terminat de curând anteproiectul noului cod de comerț, ce urmează a fi trimis, tuturor factorilor competenți, pentru a se pronunța asupra lui și a comunica Comitetului legislativ propunerile de modificare.

Principiile de care a fost călăuzită Comisiunea legislativă la alcătuirea noului cod de comerț au fost cele, cari corespund nevoilor și sunt în concordanță cu legislația internațională și cu rezoluțiile luate la conferința internațională pentru reglementarea legislației comerciale.

Unele părți ale codului, cari sunt de imediată trebuință, cum este reglementarea titlurilor de credit, vor fi supuse mai înainte Parlamentului și când se va vota restul, părțile acestea vor fi înglobate în cod.

Se spera ca până la mijlocul lui Decembrie a. c. autoproiectul elaborat să poată fi distribuit.

Plata creanțelor furnizorilor C. F. R. Direcțiunea generală a Regiei Autonome a căilor ferate a luat dispozițiunea de a se achita imediat toate restanțele creanțelor furnizorilor din țară și streinătate, din anii 1926, 1927 și 1928.

Plata se va face imediat la ghișeele casieriei centrale a căilor ferate.

Creanțele furnizorilor străini se vor achita integral, iar creanțele furnizorilor din țară, indiferent de sumă, se vor achita în proporția de 15 la sută.